

የዲያስፖራ ሚና በአገር ቤቱ የተቃዋሚ ፖለቲካ ፓርቲ ውስጥ

ዱባለ ethio_nation@yahoo.com

የዚህ ጽሁፍ አላማ ማንኛውንም የተቃዋሚ ፖለቲካ ደጋፊን ለመደገፍ ወይም ለማንኳሰስ ሳይሆን በዲያስፖራ በኩል ያለውን ድክመት ለመጠቀም ነው። አሁን በዲያስፖራ የሚታየው የፖለቲካ ሁኔታ እንዳለ ከቀጠለ በውጭ የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን ለአገራቸው ዲሞክራሲና ሕግ እንዲሰፍን የሚያደረጉት ጥረትና ለተቃዋሚ ፓርቲዎች ሊያበረክቱ የሚችሉት እምቅ አቅም በየጊዜው እየተሸረሸረ ሄዶ ጭራሹን እንዳይዳፈን ከመስጋት የመነጨ ነው።

በአለፉት አመታት በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኙትን የወያኔ ተቃዋሚ ፖለቲካ ፓርቲዎች የውሳኔ አሰጣጥ ሂደት ስንገመግም አንድ መሰረታዊ የሆነና ትኩረት ልንሰጠው የሚገባን እውነታ እናያለን። ይህም እውነታ በኢትዮጵያ ውስጥ ያሉ ተቃዋሚ ፓርቲዎች ከዲያስፖራ ጋር በመሰርታዊ የፖለቲካ ፍልስፍና ለኢትዮጵያ ባላቸው ራስጅብ ቢገባቸውም የፖለቲካ ታክቲክና ስትራቴጂ አቀያዥና የትግል ስልት ምርጫ አደራረግ ላይ ግን ትልቅ ልዩነት እንዳለ መረዳት ይቻላል። እውነታው እንደሚያመለክተው ዲያስፖራ የሚያመነጨውን የትግል ስልት ወይም ጎሳብ በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኙ የተቃዋሚ ፓርቲ መሪዎች እንዲቀበሉት ለማድረግ የማሳመን አቅሙ ከጊዜ ወደ ጊዜ እየተመናመነና እይኮሰስ ሄዶአል። ይህም በመሆኑ መሰረታዊና ትልቅ የሆኑ የትግል ውሳኔዎች ሲወሰኑ በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኙት የተቃዋሚ ፖለቲካ መሪዎች የዲያስፖራ አጋሮቻቸውን እይታና ግንዛቤ አያካትቱም። ይህ የሚያሳየው ደግሞ ዲያስፖራ በትግል ስልት መንደፍ ረገድ ያለው ተአማኒነት እየመነመነ መምጣቱን ነው። ይህም በዲያስፖራው ላይ ቅሬታዎችን ፈጥሮአል። ዲያስፖራው አገር ቤት ለሚካሄደው ትግል ወሳኝ ባይሆንም የድጋፍ ሚናው ግን ቀላል አይደለም።

ይህ በውጭ የሚኖረውን የፓርቲ ደጋፊዎችን በጎ ስሜት ከግምት ያለማስገባት ባህርይ በአንድ ፓርቲ ወይም በአንድ የፓርቲ መሪ ብቻ ላይ የሚታይ ነው ነው ብሎ ለመደምደም ያስቸግራል። እንደውም ቀጥሎ የምጠቀሳቸው ማስረጃዎች እንደሚያመለክቱት በአገር ውስጥ ያሉ የፓርቲ አመራሮች በውጭ ደጋፊዎቻቸው ላይ ያላቸው አመለካከት ተመሳሳይ ወይም አንድ አይነት እንደሆነ መረዳት ይቻላል። የዚህ አመለካከት ምንጭ ደግሞ የዲያስፖራውን ሚና ጠንቅቆ አልመንገንዝብ ወይም ደግሞ ዲያስፖራው ሃሳቡን ላማሰፈጸም ወይም ተቀባይነት እንዲኖረው ለማድረግ የሚያደርገው ከመጠን ያለፈ ግፊት አሉታዊ አመለካከት ፈጥሮ ሊሆን ይችላል። ከዚህ እውነታ በመነሳት እንግዲህ ዲያስፖራ የእርምጃ አርምጃ መውሰድ ወይም ደግሞ የአገር ቤቱን ፖለቲካ ደጋፊ የሆነ አማራጭ የትግል ዘዴ መቀየስ ያስፈልገዋል።

ከላይ የተጠቀሰውን ሃሳብ ለመደገፍ የሚከተሉትን ቀላል ማስረጃዎች መመልከት ይረዳል። የ1997 ዓ.ም. ምርጫ ብንወስድ የምርጫው ሳጥን በወያኔ በመመዝበሩና በመጭበርብርብ ኢትዮጵያውያን በድምፅ ብልጫ ለመረጡት ፓርቲ የወያኔ መንግስት ስልጣኑን እንደማያስረክብ ከተረጋገጠ በኋላ፤ የህብረት ፓርቲ ለፓርላማ የተመረጡት አባሎቹ የወያኔ ፓርላማ ውስጥ ገብተው እንዳይሳተፉ ወስኖ ነበር። ሆኖም ግን ይህን ፓርላማ ውስጥ ያለመሳተፍ ውሳኔ በመሻር ኢትዮጵያ ውስጥ ያሉት አባሎች በውጭ ያሉትን የፓርቲውን አመራር አባላት ሳያማክሩ ዶ/ር በየነና ዶ/ር መራራ ከሌሎች አባላቶቻቸው ጋር በመሆን ፓርላማ መግባታቸው ይታወሳል። ይህም በመሆኑ ታላቅ ተቃውሞና ቅሬታ በውጭ በሚኖሩ አባሎቻቸው ተሰምቷል።

በቅርቡ በ2002 ዓ.ም. የአንድነት ፓርቲ ወደ መድረክ ሲቀላቀል የመቀላቀሉን ውሳኔ ቀድሞ ብለው በውጭ ከሚኖሩ አባሎቻቸውን ደጋፊዎቻቸው አላማከሩም። ደጋፊዎቻቸውም ሆኑ አባሎቻቸው እንደሚገኝውም ዜጋ ውሳኔ ከተፈፀመ በኋላ ከመገናኛ ብዙሃን ነው ውሳኔውን የሰሙት። ይህም ውሳኔ በክፍሉ ደጋፊ ላይ ቅሬታ ሲያሳድር በክፍሉ ደግሞ ውሳኔውን ሙሉ በሙሉ በመደገፍ ሳይሆን ሌላ ምርጫ በማጣታቸው ብቻ ውሳኔውን ለመደገፍ የተገደዱ ይመስላል። በተጨማሪም አንዳንድ የአንድነት ፓርቲ አባላት በስራ አስፈጻሚዎቹ የተወሰነውን ከመድረክ ጋር መቀላቀልና አንዳንድ መለስተኛ በሆኑ ጉዳዮች መግባባት መድረስ ባለመቻላቸው ምክንያት መከፋፈል ሲፈጠር ማንኛቸውም ማለትም ስራ አስፈጻሚውም ሆነ ተቃውሞ ያነሱት ወገኖች ውጭ የሚኖሩ አጋሮቻቸውን አላማከሩም። እንዲሁም የመላው ኢትዮጵያ አንድነት ድርጅት (መኢአድ) የምርጫ ስነምግባር የተባለውን ከወያኔ ጋር ሲፈራረም በውጭ የሚኖሩ ደጋፊዎቻቸውንና አባላቶቻቸውን አላማከሩም። የፓርቲው ደጋፊዎች እንዲሁ እንደሚገኝውም ዜጋ ዜናውን ከመገናኛ ብዙሃን ነው ያገኙት።

የችግሩ መስረታዊ ምክንያት በአገር ውስጥ የሚኖሩና በውጭ የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን በጂኦግራፊ ብቻ ሳይሆን የሚኖሩበት ህብረተ-ብ የፖለቲካ ተመክሮና የባህል ሁኔታ የተለያዩ መሆኑ ነው። በውጭ የሚኖሩና በአገር ውስጥ የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን በነዚህ (በጂኦግራፊና ባህል) አራራቂ ሁኔታዎች ተለይተው አስከፍሩ ድረስ ከጊዜ በኋላ የፖለቲካ፣ የስነልቦናና የባህል ልዩነቶችን መፈጠር ብቻ ሳይሆን ልዩነቶቹ እየሰፋና እያደጉ መሄዳቸው ማንም ሊያቆመው የማይችል ሂደት ነው። በተለይም ደግሞ አንዳንድ ደካማ ወይም ተቀባይነት የሌላቸው የሚመስሉ ጉዳዮች በስፋት እየታዩ ሲሄዱ ዳያስፖራው በኢትዮጵያ ውስጥ የሚኖሩ ኢትዮጵያውያኖች ላይ የሚኖረው የማሳመንና ሃሳቡ ተቀባይነት እንዲኖረው የማድረግ ጉልበቱ እያነሰና እይተመና መነጻጸፍ ይሄዳል።

ማንም እንደሚያጤነው በስነልቦና በኩል አብዛኛው በውጭ የሚኖር ኢትዮጵያዊ በኢኮኖሚ የተሻለ ሆኖ በመገኘቱና በሰለጠኑ አገሮች በመኖሩ ብቻ በፖለቲካ አመለካከትም ሆነ በዘመናዊነት (ባህል) የበላይነት እንዳለው አድርጎ ራሱን ይመለከታል። ከዳያስፖራ ወደ ኢትዮጵያ ለጉብኝትም ይሁን ለስራ የሚጓዘውን አብዛኛው ኢትዮጵያውያን የሚያሳልፉበትና የሚያደርጉትን ድርጊት ብቻ ብንመለከት እያደገ የመጣውን የባህልና የስነልቦና ልዩነቶችን መረዳት ይቻላል። የኢኮኖሚ አቅጣጫ በመፍቀዱ ምክንያት ዲያስፖራ የሚውለው ሽራተን ወይም ሂልተን መሸትም ሲል በዲያስፖራ የተከፈቱ መጠጥ ቤቶችና አዘማሪ ቤቶች ሲሆን የሚያሳዩውም ባህርይ አነጋገሩን ጨምሮ ከአገር ቤቱ ጋር የማይጣጣም አንዳንድም ከመስመር የለቀቀ ነው። ይህ የአዋቀል ዘቤ በመሰረቱ መጥፎ ነው ማለት ሳይሆን አገር ውስጥ ነዋሪ በሆነው ህብረተሰብ በበጎ መልኩ ከሚታይበት ይልቅ በመጥፎ መልኩ የሚታይበት ሁኔታዎች አይለው ይታያሉ። ስለዚህም በአገር ውስጥ የሚኖሩት ኢትዮጵያውያን በአብዛኛው ድያስፖራን እንደሀገር ታላቅ ሚና የሚጫወት ሀይል አድርጎ ማየታቸው አጠራጣሪ ነው። ይህም እያደገ ያለው የባህል ልዩነት የፖለቲካ አመለካከት ላይም ልዩነት እያሳደረ አይሄድም ማለት አይቻልም።

በተጨማሪም ብዙ ተአሚነት ያላቸው ጥናቶችና ቲዎሪዎች እንደሚመለከቱት እንደ ወያኔ አይነት በአምባገነን የሚተዳደሩና በአደጋ ውስጥ የሚንቀሳቀሱ አገር ውስጥ የሚኖሩ የፓርቲ መሪዎች የሚወስዱት የፖለቲካ ውሳኔና እርምጃ ከአሉት የትግል ውሳኔ አማራጮች ውስጥ ራሳቸው ላይ፤ ድርጅታቸው ላይና ደጋፊዎቻቸው ላይ ከፍተኛ ጉዳት የማያደርሰውን አማራጭ እንጂ የግድ ከፍተኛ ውጤት የሚያመጣውን ብቻ አይደለም። ይህም የሚሆነው ባለጣወቅ ወይም አላማቸውን በመክዳት ሳይሆን የሚኖሩበት የቀን ተቀን አደጋ የተሞላበት የፖለቲካ አካባቢ ስለሚያስገድዳቸው ነው። ይህ የውሳኔ አስጣጥ ባህርይ በነፃ

አካባቢ ወይም አምባገነኖች ምንም የፖለቲካ ተፅዕኖ ማድረግ በማይችሉበት አካባቢ ከሚኖሩ የፖለቲካ ውሳኔ አሰጣጥ ባህሪ በጣም የተለየ ነው። በአብዛኛው በነፃ አካባቢ በሚኖሩ ፓርቲዎች የሚወሰዱ የፖለቲካ ውሳኔዎች ከአሉት አማራጮች ውስጥ የሚመርጡት ከፍተኛ ውጤት የሚያመጣውን ነው። ይህም የሚሆነው በብልሃት ወይም በጀግንነት ከሌሎች በልጠው ሳይሆን የአካባቢው ነባራዊ ሁኔታ ስለሚፈቅድላቸውና አለአደጋና ፍርሃት መወሰን ስለሚችሉ ብቻ ነው። ነገር ግን በሁለቱም የውሳኔ አሰጣጥ ምንም ስህተት እንደሌለበት መረዳት ያስፈልጋል። በሌላ አነጋገር በሁለቱም አካባቢ ማለትም በነፃ አካባቢና በአደገኛ አካባቢ በሚኖሩት የፖለቲካ መሪዎች የሚወሰዱት ውሳኔዎች በየራሳቸው ከሚኖሩበት አካባቢ አንፃር ሲገመገም ትክክለኛ ወይም ለየፓርቲያቸው የሚያስገኙት ውጤቶች አመርቂ ናቸው ብሎ የሚያምኑበትን ነው።

ስለዚህ በኢትዮጵያ ውስጥ የሚንቀሳቀሱ የፓርቲ መሪዎችና በውጭ የሚኖሩ ደጋፊዎቻቸው ከላይ በተጠቀሱት ምክንያቶች በተደጋጋሚ በአንድ የፖለቲካ እሳቤ ላይ በየጊዜው የተለያዩ የውሳኔ ህሳቦች ላይ መድረሳቸው ብዙ የሚያስደንቅ አይደለም። በአገር ውስጥ የሚገኙ የፖለቲካ ፓርቲ መሪዎች የሚወሰዱት እርምጃ ነባራዊ ሁኔታዎችን ማለትም ለግለሰቦች፣ ለራሳቸው ፓርቲ አባሎቻቸውና ለደጋፊዎቻቸው፤ ለፓርቲው፤ የሚያስከትለውን የማቲርያልም ሆነ በሰው ላይ የሚደርሰውን የአካል ጉዳት ያጤነና ጉዳቱን ለማስወገድ የሚያመቹ ዘዴዎችን ያካተተ ነው። ርምጃውም የሚያስከትለው መዘዝና ባህሪ ውጤት ማመዛዘንና ርምጃውንም በተግባር ለመተርጎም በሚደረገው ጥረት በአገር ውስጥ የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን የተሻለ ግንዛቤ እንዳላቸው መረዳት ይገባል። ይህም ሊያስደንቀን አይገባም። ዲያስፖራው በውሳኔ አሰጣጥ ላይ በኢትዮጵያ ውስጥ ያለውን አደጋ አገናዝባለሁ ብሎ ሊከራከር ቢችልም እንደ ኢትዮጵያ ውስጥ እንዳሉት ያህል እውቀትና ግንዛቤ ይኖረዋል ብሎ ለመናገር ግን አይቻልም።

ዲያስፖራው ታዲያ ኢነዚህን አስገዳጅ የሆኑ ነገሮች ተገንዝቦ በአገር ውስጥ ለሚንቀሳቀሱ ተቃዋሚ ፐርቲ መሪዎች ውሳኔ የሚያስፈልገውን እውቀትና መስጠት እንጂ ተቃውሞ ብቻ በማቅረብ ውሳኔዎችን በሰላ ሂስ ማብጠልጠሉ ምንም ፋይዳ አይሰጥም። ውሳኔው ከዲያስፖራ ፍላጎት ውጭም ቢሆንም በትግስት መቀበል የግድ ይላል። ለውሳኔው ትክክለኛነት ምክንያታዊ ጉዳዮቹን ማወቅ ተገቢ ቢሆንም የፓርቲ መሪዎችን ሚና ለመተካት መሞከር ግን የሰራ ድርሻንና አቅምን ካለመረዳት ባሻገር የአፍራሽነት ሚናው ያመዘናል። ዲያስፖራ ይህን ማድረግ ባለመቻሉ በአሁኑ ወቅት መፍትሄ በሌለው የተመሰቃቀለ ፖለቲካ ውስጥ ተዘፍቆ ይገኛል። ከሚጠበቀው በታች ራሱንም ዝቅ አድርጎ በመሰረታዊ ነገር ሳይሆን በጥቃቅን ጉዳዮች በተከፋፈሉ የፖለቲካ ፓርቲዎች ቲፎዞ ሆኖ በሰድብ ሲናቆር ይታያል። ይህ ከወያኔ ጋር የሚደረገውን ትግል ይጎዳዋል እንጂ አንዲትም ጋት ወደፊት አያራምደውም።

ዲያስፖራው የተዘፈቀበትን ውስብስብ ሁኔታዎችን የመቀየር ሃላፊነትና ግዴታ አለበት። በአብዛኛው የዲያስፖራ ፖለቲካ መድረኮች ማለትም በፓልቶኮችና ድህረ ገጾች እንደሚታዩው የተሳታፊው ሃሳቦች ጀብደኝነት የተሞላው ሆኖ መቀጠል የለበትም። በተለይም ማንኛውም የፖለቲካ ፓርቲ መሪዎች ላይ ግብረገብነት በጎደለው ስብዕናን የሚነካ የሰደብ ውርጅብኝ የፖለቲካ መሪ ለመፍጠር የሚደረገውን ጥረት ያቀጭጨዋል። ራሱንም ደግሞ ከሚገባው በላይ አገር ወዳድነቱንና ጀግንነቱን በማጋነን ማወደሱ ፈጽሞ አስፈላጊ አይደለም።

በአጭሩ እነዚህ ማስረጃዎች የሚጠቁሙት በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኙት የተቃዋሚ ፓርቲ መሪዎች ውሳኔያቸው ከውጭ ካሉ ደጋፊዎችና አባሎቻቸው ተፅዕኖ ነፃ ማድረግ እንደሚችሉ ነው። ዲያስፖራ ራሱን

እንደ አዋቂ የትግል ስልት አውጪ አገር ውስጥ ያሉትን ፓርቲዎች ደግሞ ስልቱን አስፈጻሚ አድርጎ መመልከቱ በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኙ ፖለቲካ ፓርቲዎች ዘንድ ተቀባይነት እንደሌለው በተደጋጋሚ በተደረጉት የፖለቲካ ፓርቲዎች ውሳኔ መረዳት መቻል አለበት። ሐቁ እንደሚጠቁመው የአገር ውስጥ የፖለቲካ መሪዎች ዲያስፖራን የሚመለከቱት ነባራዊ ሁኔታዎችን የማያገናኙብና ከአቅም በላይ የሆነ የትግል ሀሳቦችና ስልቶች የሚሰነዘር አርገው ሲለሚያዩት ከማማከር ይልቅ ማግለልን እየመረጡ የሄዱ ይመስላል። ይህ በአገር ቤት የሚገኙት የፓርቲ መሪዎች በነፃነት ውሳኔ መወሰን ከዲያስፖራ በገንዘብና በፕሮፓጋንዳ ሲደግፋቸው የቆዩትን የፓርቲ ደጋፊዎች ትልቅ ቅሬታ ላይ መጣሉ አልቀረም። ስለዚህም ነው በተለያዩ የፖለቲካ መድረኮችና ድህረ ገጾች ላይ እንደሚታየው በጣም የጠነከረና ከመስመር የለቀቀ ስድብና ወቀሳ በኢትዮጵያ ውስጥ በሚገኙ ፓርቲዎችና የፓርቲ መሪዎች ላይ ከዲያስፖራ ሲሰነዘር የሚታየው። ሆኖም ነገሩን በረጋ መንፈስ ካጤነው ግን የውሳኔ ልዩነት መፈጠሩ ሊደንቅን አይገባም እንደውም እንደሚከስት ገምተን የውጭና የውስጡ ትግል የሚቀናጅበትና የሚደጋገፍበት አማራጭ መንገዶችን መፈለግ ይገባናል።

ዲያስፖራ የሚመኘውንና ማየት የሚፈልገውን በኢትዮጵያ ውስጥ ዲሞክራሲና ፍትህ የቆሞላበት ስርአት ማስፈን መሆኑ ይታመናል። በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኙትን የፖለቲካ እንቅስቃሴ ለመደገፍ የግድ የፖለቲካ ፓርቲ የውስጥ ጉዳዮችና የውሳኔ አስጣጥ ሂደት ውስጥ ጣልቃ መግባት የለበትም። ይህ ጣልቃ ገብነት ግጭትና መራራቅን እንጂ መቀራረብን አልፈጠረም። ስለዚህ ሌሎች የትግል መስኮች በዲያስፖራ ቁጥጥርና ውሳኔ ሊመሩ የሚችሉ ነገር ግን በአገር ውስጥ ላሉ የተቃዋሚ ፓርቲዎች ድጋፍ እንጅ ጣልቃ ማይገቡ አማራጮች መፈለግና መሳተፍ ያስፈልጋል። ለምሳሌም ያህል የሲቪክ ድርጅቶች ማጠናከሩ በውጭ ያሉ ድርጅቶች ጋር በጎ ግኑኝነት መመስረቱና የወያኔን አምባገነናዊ አስተዳደር ማጋለጡ የተሻለ ውጤት ያስገኛል። የሲቪክ ድርጅቶችም ከፖለቲካ ፓርቲዎች ጋር የሚጋጭ ሳይሆን የሚያስተሳስርና የሚደጋገፍ ፕሮግራም መንደፍ ይኖርባቸዋል። ዲያስፖራ እነዚህን የመሳሰሉ የትግል ስልቶች መቀየስና ያሉትንም ድርጅቶች ማጠናከር የማይችል ከሆነ አገር ውስጥ ካሉት የፖለቲካ ፓርቲዎች ጋር የነበረው የመተማመንና የመደጋገፍ ስልት እየተሸረሸረ ሄዶ ጭራሹን እንዳይጠፋ ያስጋል።

ኢትዮጵያ ለዘላለም ትኑር!!